

Bosna i Hercegovina – Japan

30 godina zajedništva i partnerstva

**Most nade za budućnost,
zajedničko stvaranje mira i prosperiteta**

MISIJA I VIZIJA

MISIJA

JICA će, u skladu sa Poveljom o razvojnoj saradnji, raditi na ljudskoj sigurnosti i kvalitetnom rastu.

VIZIJA

Politika pomoći zemlji

JICA će, sa svojim partnerima, preuzeti vodstvo u stvaranju veza povjerenja širom svijeta, težeći slobodnom, mirnom i prosperitetnom svijetu gdje se ljudi mogu nadati boljoj budućnosti i istraživati svoje različite potencijale.

POLITIKA POMOĆI ZEMLJI

Politika pomoći Bosni i Hercegovini

JICA daje prioritet (1) konsolidaciji mira i etničkom pomirenju, i (2) okolišno održivom ekonomskom rastu, podržavajući stabilnost i održivi razvoj zemlje, te time indirektno podržava njene napore za pristupanje EU.

SADRŽAJ

01	Misija i vizija	02
02	Uvod	03
03	Napredak Bosne i Hercegovine uz Japan	04-05
04	Sedam oblasti saradnje	06-17
05	Glasovi mladih, uvidi i naučene lekcije, te komentari stručnjaka	18-19

Uvod

2026. godina obilježava 30. godišnjicu uspostavljanja diplomatskih odnosa između Japana i Bosne i Hercegovine, što je čini prekretnicom za obje zemlje. Od Dejtonskog mirovnog sporazuma 1995. godine, Japan je stajao uz Bosnu i Hercegovinu, podržavajući njenu obnovu i razvoj.

Japanska zvanična razvojna pomoć (ODA), koja je ozbiljnije započela 1996. godine, u početku je bila usmjerena na sanaciju i obnovu infrastrukture oštećene u sukobu, a kasnije se proširila na obrazovanje, zdravstvo i deminiranje. Posljednjih godina, dodatno se proširila na promociju održivog ekonomskog rasta, uključujući razvoj privatnog sektora. Ostajući usko usklađena s lokalnim potrebama, japanska saradnja je preusmjerila svoj fokus sa hitne pomoći za obnovu na srednjoročnu i dugoročnu podršku razvoju zemlje ka cilju pristupanja EU.

Tokom proteklih 30 godina, vođen principom „ljudske sigurnosti“, Japan je dosljedno pružao nepristrasnu pomoć, prevazilazeći razlike u etničkoj pripadnosti i porijeklu, uz održavanje neutralnosti. Ovaj pristup je postao čvrst temelj za povjerenje koje je Japan stekao među mnogim ljudima.

Ova brošura se osvrće na historiju saradnje i njena postignuća, istovremeno naglašavajući naučene lekcije iz te saradnje i veze između dvije zemlje koje su njegovane kroz razmjenu među ljudima.

Napredak Bosne i Hercegovine uz Japan 1995–2026

Događaji unutar Bosne i Hercegovine

1995
Potpisivanje Dejtonskog sporazuma i usvajanje Ustava

Izvor: U.S. Government

1995
Uspostavljanje OHR-a (Ured visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu)

1996
Održani prvi opći izbori nakon rata

1997
Uspostavljanje Centralne banke Bosne i Hercegovine

Odnosi s međunarodnim organizacijama, donatorima, Evropom, EU, itd.

2002
Završetak aktivnosti Misije Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini (UNMIBH)

2005
Održana komemoracija povodom 10. godišnjice masakra u Srebrenici.

2004
Završetak obnove Starog mosta u Mostaru

Odnosi s međunarodnim organizacijama, donatorima, Evropom, EU, itd.

2016
Podnošenje aplikacije za članstvo u EU

Odnosi s međunarodnim organizacijama, donatorima, Evropom, EU, itd.

2024
Evropsko vijeće donosi odluku o otvaranju pregovora o pristupanju EU

Projekti koje je implementirala JICA

2002
Projekat nabavke opreme za deminiranje i Grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti na lokalnom nivou
Projekat obnove mosta Osanica i mosta Bogatići
Projekat deminiranja

1996
Hitna bespovratna pomoć (OSCE: podrška izborima)

2002
Projekat izgradnje osnovnih škola

2006
Projekat održive podrške povratnicima u Srebrenicu kroz obnovu stočne pijace i promociju poljoprivrede

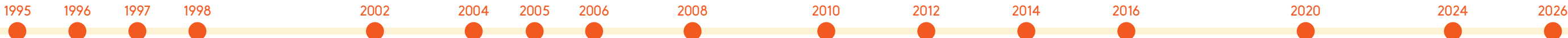

2010
Projekat izgradnje postrojenja za odsuportavanje dimnih plinova za Termoelektranu Ugljevik

2012
Projekat razvoja međunarodnog turističkog koridora Hercegovine i očuvanja okoliša

2016
Projekat izgradnje povjerenja kroz tjelesni odgoj

2020
Projekat izrade plana za upravljanje i razvoj operativnih kapaciteta javnog prijevoza u Sarajevu

1997
Projekat poboljšanja medicinske opreme u ustanovama primarne zdravstvene zaštite

1997
Bespovratna pomoć za povećanje proizvodnje hrane

2008
Projekat modernizacije nastavnih planova i programa informatike

2004
Razvoj tehnika rehabilitacije za osobe s invaliditetom

2008
Projekat sveobuhvatnog upravljanja bolom

2014
Projekat obnove Sportskog centra Grada Mostara za koheziju zajednice kroz sportske aktivnosti

2014
Projekat izgradnje povjerenja kroz ruralni razvoj

2014
Projekat za poboljšanje informatičkog obrazovanja u mješovitim srednjim školama sa gimnazijskim smjerom

2024
Projekat jačanja kapaciteta za smanjenje rizika od katastrofa kroz Nacionalni informacijski sistem o šumskim požarima i smanjenje rizika od katastrofa zasnovano na ekosistemima

Odnosi s Japanom

1996
Uspostavljanje diplomatskih odnosa s Japanom; Japan započinje sveobuhvatnu pomoć u obnovi

1998
Uspostavljanje Ambasade u Tokiju

2005
Zaključivanje sporazuma o tehničkoj saradnji između Japana i Vlade Bosne i Hercegovine

2006
Otvoravanje JICA Ureda za Balkan

2008
Uspostavljanje Ambasade Japana u Bosni i Hercegovini

2026
30. godišnjica uspostavljanja diplomatskih odnosa s Japanom

Podrška tranziciji od obnove društvene infrastrukture ka održivog upravljanje i održavanje

Četverogodišnji sukob koji je počeo 1992. godine uzrokovao je teška oštećenja širom Bosne i Hercegovine, posebno na transportnoj mreži koja podržava živote ljudi i ekonomiju, te je postao velika prepreka poslijeratnoj obnovi.

Kao odgovor na to, Japan je 1996. godine, odmah nakon završetka sukoba, počeo pružati hitnu podršku za obnovu infrastrukture. Jedan od stubova ove podrške bila je obnova srušenih mostova. Kroz inicijative kao što je Projekat obnove mosta u Doboju i mosta u Modriči, mostovi su obnovljeni na različitim lokacijama, normalizirajući kretanje ljudi i robe. Ovi napori ne samo da su potakli nastavak ekonomskih aktivnosti, već su postali i simboli pomirenja za podijeljene zajednice. Pored toga, u glavnom gradu Sarajevu, kao i u Mostaru i Banjoj Luci, autobusi su osigurani kroz Projekat obnove kapaciteta javnog prijevoza i Grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti na lokalnom nivou. Ova brza pomoć doprinijela je revitalizaciji javnog prijevoza, koji je patio od nedostatka vozila.

Uporedo s ovom infrastrukturnom pomoći, Japan je proveo Studiju o glavnom planu transporta. Ovaj dugoročni plan, zasnovan na podacima, visoko je pohvaljen od strane lokalnih vlasti i postavio je temelje za buduće planiranje transportne infrastrukture.

Od sredine 2000-ih, kako je obnova napredovala, podrška Japana se preusmjerila sa „izgradnje“ na „dugoročno očuvanje vrijednosti“ – to jest, na održavanje infrastrukture. Kroz inicijative, uključujući Projekat za poboljšanje opreme za održavanje puteva, Japan je podržao stvaranje održivog sistema u kojem se obnovljena infrastruktura može pravilno upravljati i koristiti pod lokalnim vlasništvom.

Posljednjih godina pojavili su se novi izazovi kao što su zastarjela infrastruktura, gužve u gradskom saobraćaju i zagađenje zraka. Kao odgovor, Japan ponovo podržava izradu transportnih planova kroz projekte kao što je Projekat izrade plana za upravljanje i razvoj operativnih kapaciteta javnog prijevoza u Sarajevu. Na osnovu detaljne analize podataka, Japan je zacrtao put ka modernizaciji javnog prijevoza, pružajući osnovu za ključne lokalne odluke, uključujući konsolidaciju neefikasnih ruta i reviziju plana uvođenja električnih autobusa.

Od hitne obnove do održavanja, a zatim do planiranja za budućnost – podrška Japana nastavlja se razvijati u skladu s lokalnim uslovima, stojeći uz razvoj društvene infrastrukture Bosne i Hercegovine.

„Podrška koja nam je bila najpotrebnija“: Budućnost gradskog prevoza vođena podacima

Trolejbus vozi kroz grad Sarajevo

Zvaničnik iz Ministarstva saobraćaja Kantona Sarajevo osvrće se na saradnju Japana u sektoru transporta, navodeći: „To je bilo ono što nam je zaista i najviše trebalo.“ Dok su drugi donatori predlagali projekte visokog profila, kao što je uvođenje novih vozila, Japan je pružio dokaze za plan javnog prevoza zasnovan na prikupljanju i analizi podataka.

Analiza je otkrila da ishitreno spajanje preduzeća javnog prevoza i prelazak sa dobro uspostavljenog trolejbuskog sistema na električne autobuse nisu nužno najbolje opcije. „Japanska analiza bila nam je značajna referenca prilikom donošenja važnih odluka“, kaže zvaničnik.

Pristup Japana, koji ne podrazumijeva samo pružanje infrastrukturne pomoći, već i razumijevanje lokalnog konteksta te zajednički rad na pronalaženju najboljeg puta naprijed, postavlja temelje za održivi razvoj.

„Japanski autobus“: Priča o pomirenju

Autobus koji je donirao Japan i mehaničari u Mostaru

„Japanski autobus.“ U gradu Mostaru, autobusi ukrašeni japanskom zastavom od milja se nazivaju ovim imenom. Od autobusa doniranih 2001. godine, oko 20 ih je još uvijek u upotrebi više od 20 godina kasnije, što čini gotovo polovinu vozila kojima upravlja gradsko preduzeće za javni prijevoz. „Zahvalni smo na podršci Japana“, kaže zvaničnik iz preduzeća.

Građanin koji je u to vrijeme kao srednjoškolac svakodnevno koristio ove autobuse, divi se dugovječnosti japanske podrške, govoreći: „Nevjerovatno je da autobusi stari preko 20 godina još uvijek tako dobro rade.“

Ova pomoć, koja je osigurala ne samo vozila već i opremu za održavanje, nastavlja podržavati svakodnevni život stanovnika Mostara, zajedno s minibusima doniranim posljednjih godina.

INTERVJU

„Japanski most“ našeg grada: Pouzdan most koji podržava logistiku i svakodnevni život

Svi od milja zovu ovaj most, koji vidim sa svog radnog mjesta, „Japanski most“. Stari most je bio teško oštećen u sukobu i bio je u tako opasnom stanju da se mogao srušiti svakog trenutka.

Nakon što je most obnovljen uz podršku Japana, saobraćaj u regionu se dramatično promijenio. Logistika je postala lakša, a ljudi su mogli sigurno putovati. Vjerovatno nema nikoga na ovom području ko nije imao koristi od mosta. Zato svi stanovnici znaju da je ovaj most obnovljen uz pomoć Japana. Smatraju ga neophodnim i zaista važnim mostom za njihov svakodnevni život.

Radnik na benzinskoj pumpi u blizini mosta u Modriči

Most Bogatići

30 godina promjena u brojkama

Od jednog sjemena do šume budućnosti: Priča o ljudskim vezama satkanim kroz ekonomsku obnovu

Sukob devedesetih godina ostavio je duboke ožiljke u srebreničkoj regiji. Mnogi ljudi su izgubili sredstva za život i nastavili su patiti od siromaštva i nepovjerenja čak i nakon povratka. U tom kontekstu, Japan je započeo svoju podršku fokusirajući se na „obnovu sredstava za život“, temelj života ljudi.

Odmah nakon prekida vatre, Japan je počeo podržavati osnovne životne potrebe stanovnika kroz hitnu pomoć u proizvodnji hrane i pomoć za isporuku ovčijeg mlijeka. U početku, malo je stanovnika vidjelo nadu u zarađivanju za život od poljoprivrede. Međutim, JICA je poljoprivredu, u kojoj su svi mogli učestvovati, postavila kao zajedničku temu i stvorila „prostore za saradnju“ gdje su ljudi mogli zajedno raditi kroz male projekte kao što su pčelarstvo i voćarstvo. Usvajanjem stava fokusiranja na one kojima je pomoć najpotrebnija, kao što su povratnici i samohrane majke, Japan je izgradio odnos povjerenja.

Na kraju, mali uspjesi doveli su do razvoja cijele regije. Uvođenje usjeva visoke dodane vrijednosti, kao što su maline i jagode, pružilo je priliku da se poljoprivreda transformiše iz egzistencijalne u „poslovnu“. Uzgoj malina je, posebno, bio veliki uspjeh, a grad Bratunac je postao glavno proizvodno područje u Bosni i Hercegovini. Kako su se prihodi povećavali i životi stabilizirali, ljudi su se počeli osjećati sigurnije u pogledu svoje budućnosti, a ekonomski razvoj je promovirao pomirenje među njima.

Oblik saradnje se također razvio od direktne pomoći do jačanja lokalnih aktera. Japan je podržao jačanje kapaciteta općinskog ureda kako bi mogao preuzeti vodstvo u planiranju i implementaciji razvojnih planova koji zadovoljavaju potrebe stanovnika. Nadalje, kako bi se potakla mala i srednja preduzeća (MSP) koja bi se mogla takmičiti na međunarodnom tržištu, krajem 2000-ih pokrenut je Projekat promocije malih i srednjih preduzeća, a kao dio njega uvedena je „mentorska usluga“. Kroz ovu inicijativu, japansko znanje, kao što su poslovni know-how i kontrola kvaliteta, prenjeto je lokalnim poduzetnicima.

Saradnja Japana, koja je započela u zemlji oštećenoj sukobom, nije samo pružanje dobara i sredstava. To je nastojanje da se njeguje i ekonomski prosperitet i duševni mir, stojeći uz želju ljudi da budu samostalni i pružajući prilike za zajednički rad. Industrije ukorijenjene na lokalnom nivou sada podržavaju egzistenciju ljudi i povezuju ih s nadom u budućnost.

Podrška koja je stigla na teren: „Istinsko povjerenje“ koje je izgradio Japan

JICA stručnjak u posjeti korisnicima

Član lokalne nevladine organizacije koji je svjedočio mnogim naporima međunarodne saradnje opisuje podršku Japana kao „jedinstvenu“. Kaže da je kod druge pomoći veliki dio budžeta često odlazio na kancelarijske troškove i teško je stizao na teren. „Ali JICA je bila drugačija. Veliki dio njihovog budžeta za pomoć stigao je do korisnika, i uključili su sve grupe u krug saradnje bez diskriminacije.“

Prisjeća se da su japanski stručnjaci identificirali one kojima je podrška zaista bila potrebna, i „radili su za zajednicu, a ne iz perspektive odozgo prema dolje“. Uvjeren je da je ovaj iskren stav, koji nije tražio ništa zauzvrat, zaslužio nivo „povjerenja“ koji druge zemlje nisu mogle. Pristup orijentiran na teren i pravednost izgradili su iskreno povjerenje među ljudima.

„Japanske maline“ dale su nadu za sutra

Poljoprivredna porodica uzgaja maline koje je donirao Japan

„Nikada neću zaboraviti zahvalnost za 140 sadnica maline koje sam dobio od JICA-e“, kaže jedan stanovnik. Za ljude koji su toliko izgubili u sukobu, to je bila nada za budućnost. Sadnice su se umnožile na 4.000 i sada su važan izvor prihoda koji podržava njihov život. U komšiluku su od milja poznate kao „japanske maline“.

U početku je postojalo određeno oklijevanje u saradnji sa komšijama različitog porijekla, ali kako su jedni drugima pomagali posuđujući traktore i na druge načine, nelagoda je nestajala. Stanovnik kaže da su im ove maline, koje su kasnije osvojile zlatnu medalju na takmičenju, donijele radost rada i nadu za sutra. Podrška Japana oživjela je egzistenciju ljudi i ojačala veze u zajednici.

Uzgajivači jagoda u Srebrenici

30 godina promjena u brojkama

INTERVJU

Duh japanskog „Kaizena“ živi i dalje: Poticanje lokalnih industrija, njegovanje novih lidera

Učestvovala sam u programu za učenje praktičnih pristupa podršci malim i srednjim preduzećima. Metode za rast poslovanja bile su vrlo dobro organizovane i još uvijek su korisne u podršci lokalnim kompanijama danas. Poster za „5S“ (Sortiraj, Uredi, Očisti, Standardizuj, Održi), o kojem sam učila na JICA obuci, još uvijek je na zidu moje kancelarije. Ovaj region hitno treba da pređe na ekonomiju vođenu privatnim sektorom, a podrška malim i srednjim preduzećima je ključna. JICA je bila jedan od prvih donatora koji je pružio podršku kada je turistička industrija našeg grada bila u povelji. Zahvaljujući tome, naš grad korača sigurnim koracima naprijed kao turistička destinacija koja koristi svoje bogato prirodno i gastronomsko naslijeđe.

Službenik za regionalni razvoj iz Trebinja koji je učestvovao u Projektu uspostavljanja i promocije mentorskih usluga za mala i srednja preduzeća na Zapadnom Balkanu

Sijanje sjemena za budućnost: Veze povjerenja ispletene obrazovanjem i sportom

Čak i nakon završetka sukoba 1995. godine, društvo Bosne i Hercegovine ostalo je duboko podijeljeno. Djeca su, posebno, imala ograničene mogućnosti da se međusobno razumiju usred uništenih škola i odvojenih obrazovnih okruženja.

Kao odgovor na ovu situaciju, Japan je sa neutralnog stanovišta usvojio osnovnu politiku „nepristrasne podrške“ koja koristi svima, te započeo saradnju fokusirajući se na djecu koja će oblikovati budućnost. Obnova obrazovne infrastrukture uništene u sukobu predstavljala je prvi korak. Kroz podršku za oko 100 škola putem inicijativa poput Projekta izgradnje osnovnih škola i Grant pomoći za projekte ljudske sigurnosti na lokalnom nivou, Japan nije samo obnovio školske objekte, već je stvorio i „mjesto“ u kojima djeca različitog porijekla mogu zajedno provoditi vrijeme u istim učionicama, dok roditelji mogu međusobno sarađivati. Škole koje su dobile ovu podršku i danas predstavljaju izvor lokalnog ponosa zahvaljujući svom visokom kvalitetu.

Saradnja u oblasti obrazovanja dovela je do proširenja podrške na sportski sektor. To je zato što sport, u kojem svako može uživati pod zajedničkim pravilima koja prevazilaze razlike u jeziku i kulturi, ima moć da poveže srca ljudi. Projekat izgradnje povjerenja kroz tjelesni odgoj podržao je razvoj „Zajedničke jezgre nastavnog plana i programa“ kako bi se integrisali nastavni planovi i programi tjelesnog odgoja koji su se razlikovali po etničkoj pripadnosti, postavljajući temelje da djeca širom zemlje uče po istim pravilima. U gradu Mostaru, koji još uvijek nosi ožiljke sukoba, Japan je uveo japanski „Undokai“ (sportski dan), u kojem svi mogu uživati i koji se sada ukorijenio u zajednici.

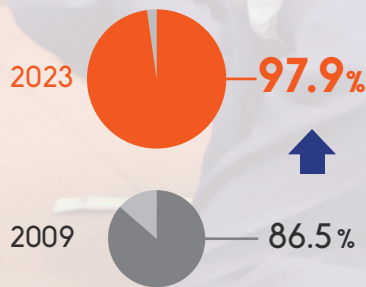
Ovi postojani naponi, od obnove infrastrukture do IT-a i razmjene kroz sport, njegovali su duh saradnje i međusobnog poštovanja u srcima djece. Atmosfera u zajednici se toliko promijenila da raspoređivanje policije, nekada neophodno na sportskim turnirima, više nije potrebno. Krug razmjene koji je započeo u školama sada se proširio na roditelje i širu zajednicu. Podrška Japana, kroz snagu ne samo „tvrde“ infrastrukture već i „mekih“ veza koje povezuju srca ljudi, nastavlja sijati sjeme za budućnost zajedno s lokalnim stanovništvom.

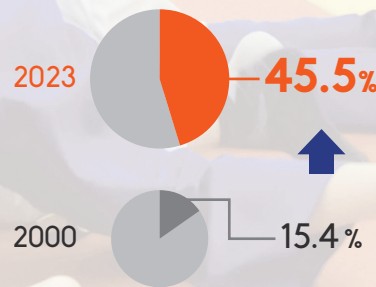
Umjetnički rad učenika Osnovne škole „Hasan Kikić“

30 godina promjena u brojkama

Stopa upisa u osnovno obrazovanje

Stopa upisa u visoko obrazovanje

Toplina upaljena u zaleđenim učionicama

„Školska zgrada je bila teško oštećena u sukobu. Zimska hladnoća je bila posebno oštra, a učenici nisu mogli skinuti kapute čak ni u učionici, drhteći dok su pratili nastavu. U izuzetno hladnim danima, ponekad smo im morali reći da ostanu kod kuće“, kaže nastavnik iz osnovne škole obnovljene uz saradnju Japana.

Uz pomoć Japana, obnovljeni su sistem grijanja, vanjski zidovi i prozori, omogućavajući djeci da uče u ugodnom okruženju. Zapravo, obnove od strane drugih donatora ponekad su brzo propadale, ali dijelovi koje je podržao Japan godinama nisu imali problema

Topla učionica u kojoj djeca mogu mirno učiti također doprinosi njihovoj emocionalnoj stabilnosti. Podrška Japana donijela je osmijehe na lica djece i upalila nadu za budućnost.

INTERVJU

Da budem iskren, u početku sam bio skeptičan. U društvu podijeljenom sukobom, nisam mogao odmah povjerovati da sport ima moć da bilo šta promijeni.

Ali stručnjaci iz Japana bili su drugačiji. Posjećivali su nas iznova i iznova, a njihov entuzijizam u ozbiljnom slušanju ostavio je dubok utisak na nas. Uz podršku JICA-e, uspjeli smo organizovati sportski dan koji je okupio djecu različitog porijekla, kao i sportske aktivnosti za djecu s invaliditetom, stvari koje ranije nismo mogli postići.

Sportske dane u gradskim školama i dalje održavamo u proljeće i jesen, i nadam se da ćete doći da ih vidite.

Gledajući djecu kako se zajedno znoje, shvatio sam važnost povezivanja ljudskih srca.

Zvaničnik iz Sportskog saveza Grada Mostara uključen u Projekat izgradnje povjerenja kroz tjelesni odgoj

INTERVJU

JICA stručnjakinja koja se posvetila projektu i danas je naša prijateljica. Njena posvećenost dovela je do seminara sa renomiranim džudo instruktorom iz Japana. Učenja iz tog vremena i danas su živa i doprinijela su poboljšanju nivoa džudoa u našoj zemlji.

Iz mog Dođo izlaze sportisti svjetske klase, a vidjeti ih kako pobjeđuju na turnirima donosi mi najveću radost. Međutim, ne postoji sistem za podršku njihovim profesionalnim aktivnostima, a surova realnost je da perspektivni sportisti moraju napustiti sport zbog nedostatka sredstava.

Ipak, moj san je da iz ovog Dođo stvorim osvajača zlatne olimpijske medalje i donesem prvu medalju za ovu zemlju u Mostar.

Trener iz džudo kluba uključen u Projekat izgradnje povjerenja kroz tjelesni odgoj

Održivi razvoj koji integriše klimatske akcije i očuvanje okoliša

Iako je Bosna i Hercegovina blagoslovljena bogatom prirodom i velikim potencijalom, također je izložena prijetnjama klimatskih promjena, kao što su šumski požari i poplave. Saradnja Japana imala je za cilj očuvanje dragocjenog prirodnog okoliša ove zemlje i ostvarivanje održivog razvoja koji ga koristi.

Odmah nakon sukoba, Japan je uključio ekološka razmatranja u obnovu infrastrukture. Kao odgovor na ozbiljne ekološke probleme pogoršane industrijskim aktivnostima još od doba bivše Jugoslavije, Japan je doprinio smanjenju ekološkog opterećenja kroz inicijative kao što su Projekat izgradnje postrojenja za odsumporavanje dimnih plinova za Termoelektranu Ugljevik i Projekat za glavni plan sanacije žarišnih tačaka zagađenja.

Paralelno, kako bi se bogata priroda iskoristila kao turistički resurs, rano je osmišljen koncept „održivog regionalnog razvoja usmjerenog na ekoturizam“, te su pokrenuti projekti kao što je Projekat razvoja međunarodnog turističkog koridora Hercegovine i očuvanja okoliša. Uspostavljen je okvir za javno-privatna partnerstva i međuregionalnu saradnju, s ciljem očuvanja okoliša i promocije turizma, što je dovelo do povećanja prihoda od turizma, zaposlenosti i broja turista.

Posljednjih godina, rizici od šumskih požara i poplava dodatno su se povećali zbog efekata klimatskih promjena. Kao odgovor na ovu novu prijetnju, Japan je pokrenuo Projekat jačanja kapaciteta za smanjenje rizika od katastrofa kroz Nacionalni informacioni sistem o šumskim požarima i smanjenje rizika od katastrofa zasnovano na ekosistemima (Eco-DRR). Podržava jačanje sposobnosti zemlje za upravljanje krizama kroz sisteme ranog upozoravanja koji koriste satelitske snimke i Eco-DRR metode. Pored toga, Japan doprinosi poboljšanju životnog i sanitarnog okruženja stanovnika kroz mjere protiv zagađenja zraka u Sarajevu i nabavku kamiona za odvoz smeća raznim regijama.

Saradnja Japana nije ograničena na rješavanje trenutnih problema. Razvijala je svoj oblik saradnje kao odgovor na zahtjeve vremena, od „ekoloških razmatranja“ odmah nakon sukoba, preko „kontrole zagađenja“ tokom perioda ekonomskog rasta, do „prilagođavanja klimatskim promjenama“ u modernom dobu. Kroz niz inicijativa koje štite okoliš, koriste njegove blagodati za turizam i štite živote od prirodnih prijetnji, Japan podržava stvaranje temelja za održivi razvoj gdje ljudi mogu graditi vlastitu budućnost.

Bogato prirodno okruženje Srebrenice

30 godina promjena u brojkama

Ekonomski gubici uzrokovani katastrofama

588 miliona USD (2014-2023)

512 miliona USD
(1996-2005)

Prihodi od turizma

438 miliona USD (2020)

246 miliona USD (2000)

Učesnici projekta pregledaju šumu

Izgradnja nacije otporne na prirodne katastrofe: Saradnja Japana u podršci odgovoru na šumske požare i poplave

Zbog efekata klimatskih promjena, odgovor na šumske požare i poplave postao je ključno pitanje u Bosni i Hercegovini.

Uz saradnju Japana, u toku je razvoj Nacionalnog informacionog sistema za šumske požare (NFFIS), a uspostavlja se i sistem ranog upozoravanja pomoću satelitskih snimaka.

Za poplave, protumjere se jačaju uključivanjem koncepta „Eco-DRR (Smanjenje rizika od katastrofa zasnovano na ekosistemima)“. Vladin

zvaničnik navodi: „Ideja smanjenja poplava kapacitetom šuma za zadržavanje vode u početku nam je bila nepoznata, ali sada razumijemo njenu važnost.“

Na osnovu japanske stručnosti u upravljanju katastrofama, zajedno se razmatraju i implementiraju rješenja koja prevazilaze regionalne barijere.

INTERVJU

Izazov turističkog klastera: Promocija čari hercegovačke regije svijetu, izvan granica

Prije početka ovog projekta, regionalni turistički operateri radili su pojedinačno. Japanski stručnjaci su nas saslušali i pomogli nam da osnujemo organizaciju pod nazivom „turistički klaster“ koja prevazilazi grupe i granice.

Zahvaljujući tome, sada smo u mogućnosti da učestvujemo na međunarodnim sajmovima turizma i zajedno promoviramo čari Hercegovine svijetu. Pojavile su se i saradnje koje su ranije bile nezamislive, kao što je zajedničko planiranje tura od strane operatera iz različitih regija.

Vjerujući da „za turističke resurse nema granica“, želim nastaviti poticati turizam kroz inicijative privatnog sektora. I dalje cijenim podržavajući pristup Japana.

Napomena: Regija Hercegovina je južni dio Bosne i Hercegovine. Njen najveći grad je Mostar.

Turistički poduzetnik uključen u Projekat razvoja međunarodnog turističkog koridora Hercegovine i očuvanja okoliša

INTERVJU

Za zajednicu koja se bori s problemom smeća:

Nade i budućnost koje nosi kamion za odvoz

Prije nego što je ovaj kamion stigao, imali smo samo stari, oronuli kamion i nismo mogli pokupiti svo smeće u okolini, što je dovelo do loših sanitarnih uslova. Tada je Japan donirao novi kamion za odvoz. Bili smo posebno zahvalni jer je to bilo odmah nakon što je region pretrpio veliku štetu od poplava.

Sada ovaj kamion radi pet dana u sedmici, opslužujući 1.850 domaćinstava i 350 kompanija te održavajući našu zajednicu čistom. Posao se obavlja mnogo brže, a kamion pažljivo koristimo i temeljito čistimo svake sedmice.

Naš sljedeći cilj je potaknuti stanovnike da sortiraju smeće i dodatno poboljšaju okoliš u gradu.

Vozač kamiona za odvoz smeća koji je donirao Japan

Razvoj ljudskih resursa i formiranje lidera nove generacije

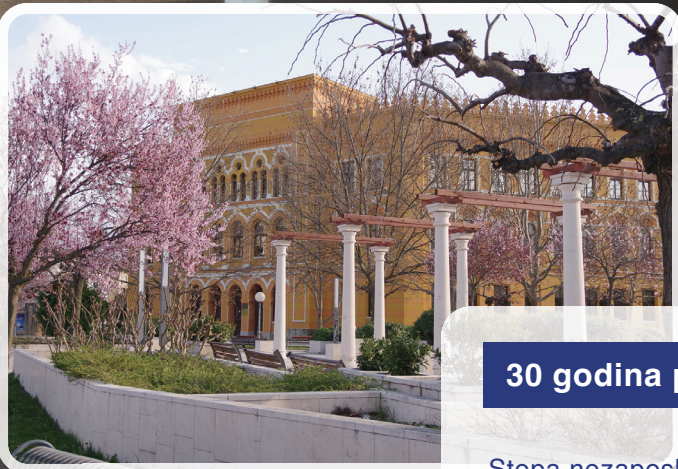
U postkonfliktnoj Bosni i Hercegovini, fragmentirani obrazovni sistem bio je velika prepreka nacionalnoj obnovi. Izgradnja temelja za mlade, koji će oblikovati budućnost, da zajedno uče i sarađuju bio je zadatak stvaranja same budućnosti zemlje. Da bi se suočio s ovim izazovom, Japan je pozicionirao „razvoj ljudskih resursa“ kao jedan od stubova svoje podrške, počevši od intenzivne pomoći u stručnom osposobljavanju odmah nakon sukoba i nastavljajući s dugoročnom saradnjom.

Simbol toga je Projekat modernizacije nastavnih planova i programa informatike, implementiran u tri faze od 2006. godine. Nakon sukoba, obrazovni kurikulumi, uključujući sadržaj i nivoe, razlikovali su se po etničkoj pripadnosti. Japan se fokusirao na IT oblast, gdje je bilo lakše postići konsenzus o zajedničkim standardima. U jednoj srednjoj školi u Mostaru, koja još uvijek nosi ožiljke sukoba, pokušano je uvođenje zajedničkog kurikuluma zasnovanog na japanskim udžbenicima. U IT laboratoriji opremljenoj najnovijim računarima, učenici koji su prethodno učili u odvojenim učionicama po prvi put su sjedili jedni pored drugih. Ovo uspješno iskustvo potaklo je promjenu u srcima učenika, roditelja i nastavnika, postajući veliki korak ka širenju na cijelu zemlju.

Kako se projekat širio na srednje škole širom Bosne i Hercegovine, Japan nije samo obezbjeđivao opremu i udžbenike, već je kontinuirano organizovao obuke i seminare za razmjenu namijenjene nastavnicima i vladinim zvaničnicima. Kroz ove aktivnosti, učesnici nisu samo unaprijedili svoje vještine i sposobnosti, već su izgradili i mrežu za razgovor o budućnosti društva s kolegama s kojima ranije nisu imali priliku sarađivati. Ovaj pristup „odozdo prema gore“, zasnovan na promjenama koje dolaze s terena, na kraju je doveo do formulisana nacionalnog „Zajedničkog jezgra nastavnog plana i programa“.

Nadalje, saradnja Japana nije se zaustavila na standardizaciji srednjeg obrazovanja, već je proširila svoj opseg na razvoj industrijskih ljudskih resursa i lidera nove generacije koji će pokretati ekonomiju zemlje. Različite inicijative, kao što su saradnja s visokoškolskim ustanovama, uključujući Univerzitet u Sarajevu, Projekat promocije malih i srednjih preduzeća za podršku rastu kompanija, obezbjeđivanje biblioteka i opreme na Brajevom pismu za slijepe i slabovidne osobe, te studentske posjete Japanu za preko 800 ljudi, široko su doprinijele podršci ekonomskom razvoju i odgoju lidera koji mogu biti aktivni u međunarodnoj zajednici.

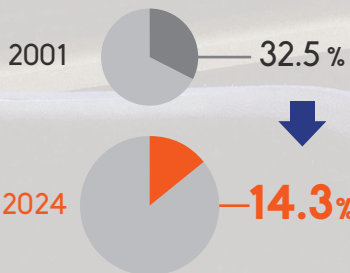
Od standardizacije obrazovanja do industrijske promocije i visokog obrazovanja, podrška Japana postavila je čvrst temelj za odgoj „lidera nove generacije“ koji će vlastitim rukama krojiti budućnost svoje zemlje.

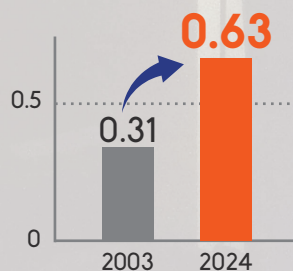
Gimnazija Mostar

30 godina promjena u brojkama

Stopa nezaposlenosti mladih

Indeks razvoja e-uprave

Vladin zvaničnik koji je podržao inovaciju u IT obrazovanju

„Taj projekat je bio revolucionaran“, prisjeća se tadašnji vladin zvaničnik. Nakon sukoba, IT obrazovanje je imalo različite nastavne planove i udžbenike za svaku školu. Uvođenje zajedničkog kurikuluma uz podršku Japana bio je prvi slučaj u bilo kojem predmetu koji je uspio u standardizaciji udžbenika preko granica.

Uticaj zajedničkog učenja nastavnika i izgradnje mreža bio je nemjerljiv, čak i veći od nabavke najnovije opreme. Učenici koji su odrasli uz ovaj projekat sada su aktivni u inovativnim poljima kako u zemlji, tako i u inostranstvu. Činjenica da će doprinijeti svojoj domovini kroz tehnologiju također je važno naslijeđe ovog projekta.

INTERVJU

Duh uzajamne pomoći negovan kroz IT

Na časovima informatike, učenici različitog porijekla pomažu jedni drugima vrlo prirodno. Možete ih vidjeti kako sarađuju i podučavaju jedni druge dok rade na zajedničkim zadacima, a čujemo komentare poput: „Počeo sam razumijevati drugu djecu na času informatike.“

Saradnja Japana nije samo u nabavci opreme. Tokom studentske posjete Japanu, bili smo impresionirani stilom učenja usmjerenim na učenika i kulturom čišćenja, a naučili smo i važnost međusobnog poštovanja. Nastavnici su donijeli te lekcije sa sobom i one se sada primjenjuju u školama širom zemlje.

Sada mnogi naši diplomci rade kao IT inženjeri kako u zemlji, tako i u inostranstvu, a čak i izvan IT oblasti, koriste znanje i digitalne vještine koje su naučili.

Nastavnik informatike u model školi za Projekat modernizacije nastavnih planova i programa informatike

INTERVJU

Stvaranje budućnosti uz IT: Snaga veza s prijateljima za promjenu društva

Čas informatike u ovoj školi promijenio je moju budućnost. Prije tri godine nisam imao nikakvo znanje o IT-u, ali učeći ovdje sa svojim prijateljima, stekao sam vještine i veliko samopouzdanje.

Na nedavnom državnom takmičenju u razvoju aplikacija, aplikacija koju smo razvili za podršku djeci s poteškoćama u govoru ušla je među prvih pet. Bio sam sretan što smo mogli stvoriti nešto korisno za nekoga.

Osjećam da je čas informatike najbolja obuka za stvaranje alata za unapređenje sebe i svoje zemlje. U budućnosti želim doprinijeti razvoju Bosne i Hercegovine i svijeta.

Učenik u model školi za Projekat modernizacije nastavnih planova i programa informatike

Otvaranje puta za živote i budućnost ljudi: Ka zemlji bez mina

Bivše minsko polje nakon završenog deminiranja, sa zvaničnikom projekta

Nakon sukoba, procjenjuje se da je oko milion mina ostalo zakopano širom Bosne i Hercegovine, predstavljajući najveću prijetnju povratku građana i obnovi zemlje. Kao odgovor na ovaj ozbiljan problem, Japan je 2000. godine započeo sveobuhvatnu podršku. Kroz Projekat za poboljšanje opreme za deminiranje, Japan je modernizovao zastarjelu opremu i doprinio osiguravanju sigurnosti i jačanju kapaciteta deminera pružanjem visokokvalitetne opreme kao što su vozila s pogonom na sva četiri točka i pancirni prsluci. Ova podrška je pružena jednako i Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj, a ovaj neutralni stav postao je kamen temeljac za izgradnju povjerenja s građanima. Saradnja Japana nije bila ograničena na jednokratnu nabavku opreme; nastavila se dugoročnom podrškom, uključujući pomoć u deminiranju u 36 općina, edukaciju o opasnostima od mina, te slanje stručnjaka i obuku kroz Grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti na lokalnom nivou i Međunarodni fond za povjerenje.

Kao rezultat ovih dugoročnih napora, broj žrtava mina, koji je nekada dostizao 500 godišnje, drastično je smanjen na gotovo nulu. Očišćeno zemljište vraćeno je ljudima kao obradivo zemljište i stambena područja, a postalo je i temelj za ekonomski razvoj zemlje, uključujući razvoj infrastrukture i revitalizaciju industrije. Iako je cilj zemlje bez mina još uvijek u procesu ostvarivanja, podrška Japana bila je stalan korak u otvaranju puta za sigurnost ljudi i budućnost zemlje.

Sigurna zemlja njeguje svakodnevni život i industriju

„Zahvalni smo na vozilima i GPS-u koje je obezbijedio Japan. GPS, koji je u to vrijeme bio vrhunska tehnologija, posebno je značajno promijenio naše aktivnosti“, kaže zvaničnik iz federalne agencije odgovorne za deminiranje. Očišćeno zemljište postaje vrijedno obradivo zemljište i također pomaže u proširenju područja gdje vatrogasci mogu sigurno djelovati tokom šumskih požara.

Za mnoge porodice u Bosni i Hercegovini, šume su izvor egzistencije, pružajući gorivo i druge resurse. Deminiranje također omogućava poljoprivrednicima da sigurno ulaze u šumu kako bi zarađivali za život, direktno doprinoseći njihovoj sigurnosti. Podrška Japana zaštitila je ne samo živote ljudi, već i njihovu svakodnevnu egzistenciju i ekonomske aktivnosti.

INTERVJU

Pravedna saradnja i japanska vozila s pogonom na sva četiri točka podržali su povratak u rodna mjesta

Aktivnosti deminiranja bile su ključne za raseljene osobe da obnove svoje živote, a i ja sam u to vrijeme radio na terenu. Još se živo sjećam posjete gospođe Sadako Ogate* i obuke u Japanu. Saradnja Japana tretirala je Federaciju Bosne i Hercegovine i Republiku Srpsku jednako, i taj pravedan stav bio je velika podrška. Ono što se na terenu posebno cijenilo bili su kamioneti koje je donirao Japan. Minska polja su puna nepristupačnih puteva, ali japanska vozila s pogonom na sva četiri točka bila su izdržljiva i mogla su proći bilo kojim putem. Bez tih vozila ne bismo mogli doći do mnogih lokacija.

*Bivši generalni direktor JICA-e i Visoki komesar Ujedinjenih nacija za izbjeglice

Zvaničnik koji se dugi niz godina bavio aktivnostima deminiranja u Republici Srpskoj

Pronađene neeksplozirane granate i mine

30 godina promjena u brojkama

Godišnji broj žrtava od mina

511 (1996) ➔ 0 (2024)

Procijenjeni broj preostalih mina

3,000,000 (1997) ➔ 79,000 (2025)

Prekidanje lanca boli, ka medicinskoj nadi ukorijenjenoj u zajednici

Sukob je uništio medicinsku infrastrukturu Bosne i Hercegovine, a briga za ranjene u sukobu i od mina bila je hitan zadatak. Na osnovu filozofije "ljudske sigurnosti", Japan je pružao nepokolebljivu podršku odmah nakon sukoba.

Odmah nakon prekida vatre, naponi su bili usmjereni na hitnu podršku obnovi, kao što je obnova uništenih klinika i nabavka opreme za veće bolnice. Istovremeno, Japan je podržao obnovu sistema rehabilitacije kroz objekte/opremu i razvoj kapaciteta, osnivanjem "Rehabilitacionih centara u zajednici" širom zemlje. Kako je obnova napredovala, Japan je odgovorio na potrebu za specijalizovanim njegom pokretanjem Projekta za sveobuhvatno upravljanje bolom, poboljšavajući kvalitet života mnogih pacijenata koji pate od hronične boli, kao što je fantomska bol u ekstremitetima. U to vrijeme, počeli su i naponi za jačanje sistema hitne medicinske pomoći.

Posljednjih godina, u skladu s razvojem zemlje, Japan je podržao poboljšanje kvaliteta regionalne medicinske njege pružanjem medicinske opreme kao što su ambulantna vozila i rendgenski aparati za više od 200 klinika širom zemlje putem Grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti na lokalnom nivou. Također je brzo isporučio medicinsku opremu kao dio mjera protiv COVID-19.

Od hitne rehabilitacije do specijalizovane njege boli i jačanja regionalnih medicinskih usluga, saradnja Japana se razvijala s napretkom društva. U osnovi toga je posvećenost zaštiti života i dostojanstva svakog pojedinca, bez pristrasnosti prema bilo kojoj etničkoj pripadnosti ili regiji, što je dovelo do povjerenja naroda Bosne i Hercegovine.

Oprema koju je donirao Japan i fizioterapeut

Temelj rehabilitacije izgrađen na japanskom kvalitetu i filozofiji

U nedostatku rehabilitacionih ustanova nakon sukoba, Japan je izgradio 17 "Rehabilitacionih centara u zajednici" širom zemlje.

Tadašnji vladin zvaničnik se prisjeća: "Način na koji su Japanci radili bio je niz iznenađenja." Stručnjaci su temeljito upravljali kvalitetom, na primjer, provjeravajući neoboje-na mjesta na vratima zubarskim ogledalom. Uvođenje papuče također je poboljšalo higijenske uslove. Na pitanje zašto su bili tako posvećeni, jedan japanski stručnjak je odgovorio: "Da doprinesemo svjetskom miru."

Dizajn i standardi univerzalnog dizajna uspostavljeni u to vrijeme i danas se prenose kao "standardni model" za nove objekte.

INTERVJU

Ambulantno vozilo s japanskom zastavom, koje spašava živote

Naš grad se nalazi u planinskom području, a brzi transport pacijenata bio je izazov s našim starim vozilima. Tada je Japan donirao novo ambulantno vozilo s pogonom na sva četiri točka. Ne mogu izbrojati koliko je života spašeno zahvaljujući ovom vozilu. Radilo je bez prestanka tokom epidemije COVID-19 i velike poplave.

Ambulantno vozilo ima japansku zastavu, i svi u zajednici znaju da je to podrška Japana. Ovo nije samo vozilo; to je simbol toplih osjećanja japanskog naroda, i mi ćemo ga i dalje pažljivo koristiti.

Član tima hitne medicinske pomoći u bolnici koja je od Japana dobila vozilo hitne pomoći

30 godina promjena u brojkama

Prosječni životni vijek

70.19 godina (1995) ➔ 77.85 godina (2023)

Broj ljekara

5,457 (2000) ➔ 8,645 (2019)

Volim časove fizičkog vaspitanja i biologije, i zanima me kretanje tijela i učenje o mehanizmima života. Još uvijek tražim konkretan san za budućnost, ali imam jaku želju da učinim nešto za ovu zemlju. Posebno želim da moja generacija stvori atraktivna radna mjesta koja će omogućiti većem broju mladih da napreduju. Inače, volim i tradicionalnu japansku kulturu i popularnu kulturu, uključujući anime!

Učenik osnovne škole čiji je objekat podržao Japan

Volim fudbal, i trenutno igram za tri kluba, trčeći za loptom svaki dan. Tako sam sretan što mogu trenirati na ovako divnom, dobro održavanom terenu. Dobar sam u saradnji sa saigračima kako bismo postigli golove. Želim nastaviti igrati svoj omiljeni sport, fudbal, i postati mnogo, mnogo bolji.

Dijete koje trenira u sportskom objektu koji je podržao Japan

Prošle godine sam postao juniorski prvak Evrope, i još uvijek svakodnevno treniram džudo. Moj san je da osvojim zlatnu medalju na Olimpijskim igrama i donesem je u svoj rodni grad Mostar. A jednog dana, želim izgraditi toplu porodicu i usrećiti svoje voljene. Moj veliki cilj je da donesem ponos svom rodnom gradu kroz sport, istovremeno gradeći sretan život za sebe.

Igrač iz Dođo koji je učestvovao na treningu džudoa koji je vodio Japan

Moj san je da postanem glumica. Da bih ostvarila taj san, ne samo da studiram glumu, već se fokusiram i na učenje engleskog jezika kako bih mogla biti aktivna na međunarodnom nivou. Sada sam se toliko usavršila da mogu raditi kao prevodilac. Kada uspijem kao glumica, voljela bih posjetiti Japan i iskusiti njegovu kulturu.

Učenica osnovne škole čiji je objekat podržao Japan

Gledajući svoju majku kako radi kao računovođa, i ja želim postati računovođa u budućnosti i pokazati svoju stručnost u različitim oblastima. Da bih ostvarila taj san, trenutno studiram poslovni menadžment na univerzitetu. Bosna i Hercegovina je politički složena, a plate su još uvijek niske. Iz tog razloga, razmišljam i o izgradnji karijere u Njemačkoj nakon diplomiranja. Mnogi moji prijatelji također razmatraju rad u inostranstvu u potrazi za boljim prilikama.

Studentica Univerziteta u Sarajevu, gdje je Japan pružio različite oblike podrške

Studiram finansije na univerzitetu. Pošto volim matematiku, želim u budućnosti da se bavim specijalizovanim poslom koji se bavi brojevima, kao što je finansijski konsultant ili bankar. Zaista se slažem s japanskom poslovnom filozofijom naglašavanja sigurnosti u svakom detalju, umjesto samo težnje za efikasnošću. Vjerujem da obraćanjem pažnje na detalje možete izbjeći previd važnih stvari. Prvo, planiram ići na postdiplomske studije u Evropi i testirati svoj potencijal u inostranstvu.

Student Univerziteta u Sarajevu, gdje je Japan pružio različite oblike podrške

Uvidi i naučene lekcije

Saradnja Japana dosljedno je pratila put Bosne i Hercegovine od perioda poslijeratne obnove do današnje faze razvoja. Njena najznačajnija karakteristika jeste inkluzivan pristup saradnji, bez pristrasnosti prema bilo kojoj etničkoj ili političkoj grupi. Usmjerenost na lokalne potrebe i pristup „odozdo prema gore“, u okviru kojeg stručnjaci dugotrajno borave na terenu kako bi slušali glasove stanovnika, izgradili su duboko povjerenje među ljudima.

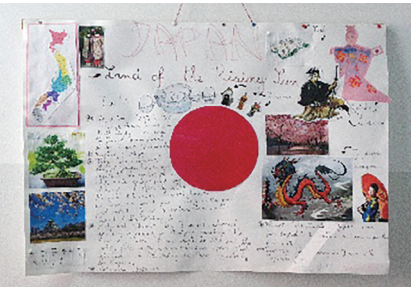
Štaviše, podrška Japana nije bila ograničena na pružanje "stvari" kao što su objekti i oprema, već je naglašavala razvoj "ljudi" i "sistema", koji su temelj razvoja jedne zemlje. Pored pružanja visokokvalitetne opreme, Japan je podržao izgradnju kapaciteta lokalnog stanovništva da sami rješavaju svoje probleme i prenose svoje znanje i inicijative na sljedeću generaciju. To je postignuto analizom i planiranjem na osnovu podataka i terenskih istraživanja, kao i praktičnom tehničkom saradnjom i razvojem ljudskih resursa koristeći japansko znanje. Ovaj pažljiv i profesionalan pristup poboljšao je održivost rezultata pomoći.

Stvaranje "mjesta" i "prilika" gdje ljudi mogu prirodno sarađivati dovelo je do izgradnje mira. Kroz razvoj zajedničkog nastavnog plana i programa u sektoru obrazovanja i okvira saradnje koji stvaraju zajedničke ekonomske interese u sektorima poljoprivrede i turizma, stvoreno je okruženje u kojem ljudi mogu učestvovati bez obzira na etničku pripadnost ili regiju. Ove inicijative su promovisale međusobno razumijevanje i povjerenje među ljudima različitog porijekla, posljedično značajno doprinoseći društvenoj stabilnosti i pomirenju.

Kako bi se osiguralo da se Bosna i Hercegovina nastavi održivo razvijati, nadovezujući se na povjerenje uspostavljeno kroz prethodnu saradnju, i dalje je potrebno rješavati društvene izazove kao što su njegovanje ljudskih resursa koji će oblikovati budućnost i stvaranje atraktivnog okruženja u kojem mladi ljudi mogu napredovati unutar zemlje.

U budućoj saradnji, bit će važno rješavati ove izazove koristeći stav pravednosti i neutralnosti koji je njegovan, kao i pristup njegovanja ljudi i sistema.

Kao partner narodu Bosne i Hercegovine u izgradnji budućnosti svoje zemlje vlastitim rukama, Japan će nastaviti koračati uz njih.

Rad učenika Osnovne škole "Ilija Jakovljević" ►

Komentari stručnjaka

Mari Katayanagi

Profesorica, Postdiplomski studij humanističkih i društvenih nauka, Univerzitet u Hirošimi

Profesorica, Program za međunarodni mir i suživot, Postdiplomski studij humanističkih i društvenih nauka, Univerzitet u Hirošimi. Doktorica pravnih nauka. Prethodno iskustvo uključuje rad za UN PKO i Ambasadu Japana u Bosni i Hercegovini, te obavljanje funkcije političkog savjetnika u Uredu visokog predstavnika u zemlji. Prije nego što se pridružila Univerzitetu u Hirošimi 2014. godine, također je radila kao viši naučni saradnik na Istraživačkom institutu JICA. Istraživački interesi obuhvataju različite teme vezane za transformaciju sukoba, očuvanje mira i izgradnju mira.

Mnogi ljudi u Bosni i Hercegovini gaje topla osjećanja prema Japanu. Jedan od razloga za to je podrška koju je Japan pružio tokom i nakon sukoba. Kaže se da se veći dio humanitarne pomoći tokom sukoba sastojao od hrane kojoj je istekao rok trajanja, i mnogi ljudi su smatrali da zemlje donatori koriste humanitarnu pomoć kao izgovor da se riješe svojih zaliha. Međutim, od prijatelja sam nekoliko puta čula: "To nije bio slučaj s japanskom konzerviranom tunom. Ona je bila zaista ukusna." Nakon sukoba, obezbijedeni su autobusi koji su služili kao prevoz za građane, doprinoseći njihovoj slobodi kretanja. Japanska ODA, koja koristi mnogim ljudima kroz podršku medicinskim ustanovama, školama i deminiranju, visoko je cijenjena. Narod Bosne i Hercegovine izražava iznenađenje i zahvalnost, pitajući se zašto Japan, daleka zemlja bez posebnih političkih ili vjerskih veza, pruža tako veliku podršku bez nametanja uslova. Snaga japanske pomoći ne leži samo u njenom odgovarajućem sadržaju, već i u načinu na koji ljudi komuniciraju. Odnosi koje humanitarni radnici, uključujući stručnjake upućene na dugoročne zadatke, grade s lokalnim stanovništvom, ostaju u sjećanju ljudi dugi niz godina. Činjenica da su donacije poslane od građana Bosne i Hercegovine nakon Velikog istočnojapanskog zemljotresa sigurno je rezultat takvih kumulativnih napora.

Japaniska agencija za međunarodnu saradnju JICA Ured za Balkan

 JICA Balkan

https://www.facebook.com/jicabalkanoffice/?locale=ja_JP

 Ambasada Japana u Bosni i Hercegovini

https://www.bosnia.emb-japan.go.jp/itprtop_ja/index.html

Stari Most je obnovljen u saradnji sa UNESCO-om i raznim evropskim zemljama.